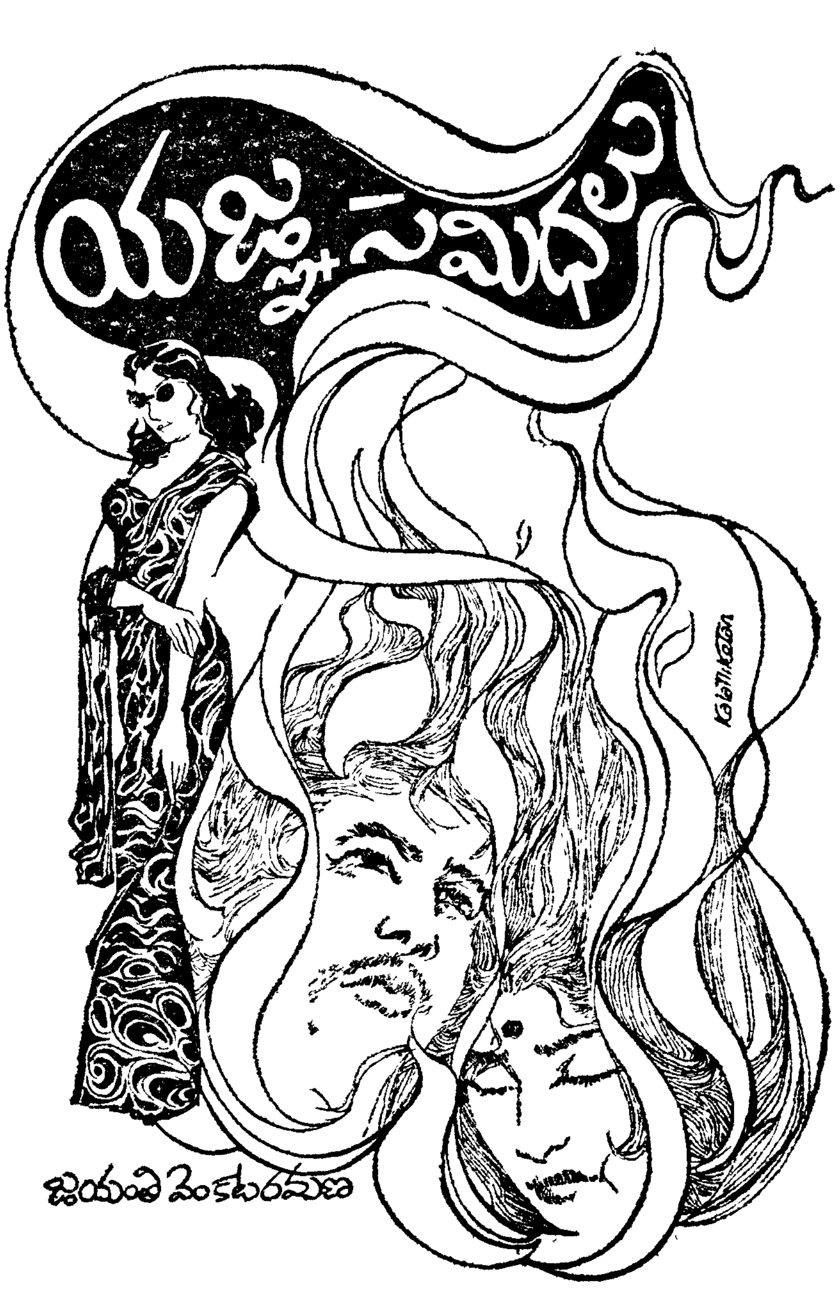

బొంబాయి నుండి రాధ భర్తతోనూ పిల్లలతోనూ వస్తోందని విశ్వనాథం చెప్పగా విని చిన్నపిల్లాడిలా గెంతాడు రాజశేఖరం. పెళ్ళయి వెళ్ళిపోయిన రాధను మళ్ళీ అయిదేళ్ళ తరువాత చూడగలుగుతున్నందుకు అతని ఆనందానికి అవధులు లేకపోయాయి. విశాఖపట్నంలో తాసిల్దార్ ప్రకాశరావు ఇంటిప్రక్కన ఉంటున్న విశ్వనాథం పదిహేను రోజులక్రితం వస్తూ చెప్పాడు. 'మీరాధ, ఈనెల పదమూడో తారీకున బొంబాయినుండి వస్తోందట. మా ఆవిడతో మీవదినగారు చెప్పారు. 'మా రాధమ్మ—మారాధ చెల్లాయి' అని కలవరిస్తూంటావు కదూ అందుకని చెప్పాను వస్తాను. మళ్ళా రాత్రికే విశాఖపట్నం వెళ్ళిపోవాలి' అని

రాధ వస్తున్న వార్తను రాజశేఖరం చెప్పగా విన్న జానకి మహదానంద పడింది పదమూడోతారీకు ఎప్పుడు వస్తుందా అని ఎదురు చూచింది ఉన్నది చిన్నఇల్లయినా చక్కగాసర్ది ఉంచింది. ఉన్న నాలుగుచీరల్లో రెండిటిని ఇస్త్రీచేయించి పెట్లో దాచుకుంది. పిల్లలబట్టలు ఇస్త్రీ చేయించి ఉంచింది. బట్టలను మాపుకోకండని హెచ్చరించింది· ఉన్న రెండుజతల బట్టలు చిరిగిపోయాయి. కొత్త లాల్చీ, పైజమా కుట్టించుకోమని భర్తను పోరింది. రాధకు మినపసున్ని యిష్టమనిచెప్పి మంచినెయ్యి మినుములు తెప్పించి ఉంచింది. పట్నవాసంలోఉన్న రాధ అలవాట్లు ఏరకంగా ఉంటాయో అని అంచనావేస్తూ 'ఇదుగో మారాధ వచ్చేది ఈ మంగళవారమేనూ అదీ పిల్లలూ ఉన్న నాలుగురోజులు అర్ధసేరు పాలు ఎక్కువకావాలి. అప్పుడు దొరకవు అంటే కుదరదు. అందుకనే చెప్తున్నా, కొస్త ముందుగానే' అని పాలుపోసే దాన్ని హెచ్చరించింది ' 'వాళ్ళున్న నాలుగురోజులు ఎలాంటి ఖర్చులౌస్తాయో ఏమిటో చేతిలో డబ్బు లేకపోతే ఎలాగ? అంటూ తన మెడలోనున్న ఒంటిపేట గొలుసును అరవై అయిదు రూపాయలకు తణఖాపెట్టించి డబ్బు తెప్పించింది 'వాళ్ళు వచ్చేసిన తరువాత దుఖాణంనుండి దుఖాణానికి తిరిగితే ఏం బాగుంటుంది? అప్పుడు వ్యవధి ఉంటుందో ఉండదో టౌనుకెళ్ళి రాధకీ, అతనికీ బట్టలు పట్టుకురండి' అని సలహాఇచ్చి బట్టలు తెప్పించింది జానకి. పెళ్ళయిన తరువాత రాధను తీసికుని వెళ్ళిపోయేముందు రోజురాత్రి విస్తర్లో మరోరెండు అరిసెలను వేయించుకుంటూ 'అరిసెల పాకం ఎంతబాగా కుదిర్చారు అక్కయ్యగారూ!' అని చనువుగా అతను అన్నమాటలను గుర్తుకు తెచ్చుకుని అరిసెలకు పిండిదంపి ఉంచింది. 'ఆడది ముఖానికి సుతారంగా పసుపు రాసుకుని చూపుడువ్రేలు అద్దేంత కుంకుమ బొట్టుపెట్టుకుని చేతికినిండుగా ఒప్పే గాజు లేసుకుని పిల్లలతో తిరుగుతూంటే ఆ ఇంటికి అంతకన్నా సౌభాగ్యం ఇంకేమి కావాలి?' అని అనుకుంటూ సోమిదేవమ్మ ఇంటినుండి కుంకం, పసుపు కొమ్ములుతెచ్చి పసుపు మెత్తగాపంచి రాధకివ్వటానికి డబ్బాలలో దాచింది. సినిమా చూచి రావటానికి స్వంతకారులో 'టౌను' వెళ్తున్న డాక్టరుగారి అమ్మాయిలకు చెప్పి రాధచేతికి అమరే ఎర్రటిగాజులు తెప్పించింది జానకి

ఇంట్లో పెళ్ళిలాంటి శుభకార్యమేదో జరగనున్నదేమో అని నలుగురికీ అనిపించే

తగా జానకి హడావుడి పడిపోతూ ప్రేమలతో పతమత మవుతూంటే 'రాధ ఈ ఇంటికి వస్తుందంటేనే ఈ ఇంటికి ఇంతకళ, జీవం వచ్చిందే, మరి మారాధమ్మతల్లి వస్తే ఈ ఇంటికి ఎంతకళ, నిండుతనం వస్తాయో!' అని మురిసిపోయాడు రాజశేఖరం

పెళ్లయిన అయిదుసంవత్సరాల కొస్తోంది రాధ. మరి ఆమధ్య పండుగులకు రమ్మని కనీసం రాధనైనా పంపమనిరాస్తే 'నాకు పీక్షణంలో అమెరికా వెళ్లే ప్రోగ్రాము ఏర్పాటవుతుందో ఏమిటో, అయినా నాకు పోర్టులో పని ఎక్కువగా ఉంటోంది. రాధ లేకపోతే ఇబ్బంది' అని రాసేశాడు రాధ భర్త శ్రీహరి. అయిదు సంవత్సరాల క్రితం అప్పగింతలవేళ 'అన్నయ్యా' అని అంటూ రాధ గుండెలో తలదాచుకుని ఏడిచినదృశ్యం అతని స్మృతిపథం నుండి చెరిగిపోలేదు

'నిన్నూ వదినను విడచి ఎలా ఉండగల నన్నయ్యా!,' అంటూ బావురుమంది రాధ.

తప్పమ్మా! వెళ్లేది నీభర్త ఇంటికి. అతను చాల మంచివాడు. అలా దుఃఖించకూడదు' అని ఓదార్చాడు.

ఆనాడు రైలు ఎక్కుతూ కన్నీటిలో నిలబడ్డ రాధ ఇంకా గుర్తే.

ఆనాడు, మూడు వ్రేళ్లై, సరావరి అతనితో రాధ బొంబాయి బయలుదేరే

నీడలో తాను మసలిందో ఎవరివల్ల తనకా అదృష్టం లభించిందో గుర్తించలేదు రాధ. 'నే నెంత అదృష్టవంతురాల్ని; నాకింత మంచి అన్న లభించాడు!' అని ఒక్కమాట, మాటవరుసకైనా అనలేదు రాధ. తన పెళ్లి ఎలా అయిందో, అంతడబ్బు ఎలా వచ్చిందో అంత మంచిభర్త ఎలా లభించాడో ఆలోచించే జ్ఞానమే లేకపోయింది రాధకు' అంది కన్నీళ్లు పెట్టుకుని.

'దీనికి కన్నీళ్లెందుకు జానకీ! అన్నకు చెల్లి కృతజ్ఞత చెప్పుకోవటమా? విచిత్రం!' అంటూ తోసిపారేశాడు రాజశేఖరం.

జానకీ రాజశేఖరులు ఎదురుచూచిన పదమూడవ తారీకు రానే వచ్చింది. రాధ రాలేదు. రాజశేఖరం నిరుత్సాహపడ్డాడు. 'బొంబాయినుండి బయలుదేరిన రాధ ముందు వాదగ్గరకు రాకుండా ఇంకెక్కడికెడుతుంది?' వితర్కించు కున్నాడు. టౌను రైలు స్టేషన్ లో పోయే ప్రతీరైలును ఉదయంనుండి ఎదురుచూడక పోవటం తనతప్పే అనిపించింది. తాను స్టేషన్‌కి రాలేదని అలిగి తిన్నగా వైజాగ్ వెళ్లి పోయిందేమో అన్నగారింటికి అని అనుమాన పడ్డాడు. 'అసలు విశ్వనాథం నిజంచెప్పాడా లేక 'మారాధ! మారాధ!' అని కలవ

ఆఫీసరు తాలూకేవరో సింహాచలంలో ఉన్నారని అక్కడికెళ్లారు. ఇలాగే రోజు ఏదో ప్రోగ్రాము ఏమైనా చెప్పమంటావా?' అడిగాడు విశ్వనాథం; పని తొందరలో.

'ఏమని కబురంపాలి? మీ అన్నా వదినా కళ్లు కాయలుకాచేలా ఎదురుచూస్తున్నారనా? లేక మీఅన్న అనేవాడొకడున్నాడన్నది మరచిపోయావా? అనా కబురంపాలి. రాధ కామాత్రం తెలీదాఅని మిన్నకుండి పోవాలా?' ఆలోచనలో పడ్డాడు రాజశేఖరం.

'సరే నీవు కలిశావని నీవు ఆమె రాక కోసం ఎదురు చూస్తున్నావని చెప్తాను' అంటూ వెళ్లిపోయాడు విశ్వనాథం.

మర్నాటిఉదయం జ్ఞాపకం వుంటుందో ఉండదో అని ప్రకాశరావుకు ఉత్తరం రాసి పడేశాడు, రాధను పంపమని.

ఆనాడు శేఖరం మతి మతిలో లేదు. 'రాధ ఎందుకిలా ప్రవర్తించింది? రాధకు తానేమీ కాడా? అసలు రాధకు శేఖరం అన్నయ్యన్న వాడు ఉన్నాడన్న విషయమే జ్ఞాపకంలేదా?' బాధపడ్డాడు రాజశేఖరం.

'లేదు రాధ మారిపోలేదు. రాధ నన్ను మరచిపోదు. రాధవస్తుంది. భర్త పిల్లలతో వస్తుంది' బహుశా ఉత్తరంకూడా రాసి ఉంటుంది. అడ్రస్ సరిగా రాసినా ఏళ్లకొలది ప్రయాణంచేసిన ఉత్తరాలు ఉదాహరణకు

కళ్లు తుడుచుకుందామె.

అంతకు వారంరోజుల క్రితం శంకరం మామయ్య సంబంధం తెచ్చారు రాధకు.

'అబ్బాయి బొంబాయి హార్బరులో ఇంజినీరుగా పనిచేస్తున్నాడు. ఆస్తిపరుడు. అందగాడు. మంచివాడు. బాధ్యతలు అంతగా లేనివాడు. పెద్దకట్నాల ఆశలేదు ? పిల్లనిచ్చితేచాలు' అని చెప్పాడు మామయ్య.

పెళ్లిచూపులు జరిగాయి. రాధ వచ్చింది, పెద్దకట్నాల ఆశ లేదన్నారు కాబట్టి అయిదువేలు చాలన్నారు. అందరూ గతుక్కుమన్నారు. పెద్దకొడుకు డిప్యూటీ తాసిల్దారు— ఆమాత్రం సహాయం చేయలేక పోతాడా అని పెద్దకొడుకు ప్రకాశరావు దగ్గరకెళ్లారామె.

'పెళ్లిఖర్చుకు వెయ్యో పదిహేనువందలో సర్దమంటే సర్దుతానుగాని అయిదువేలు ఎక్కడనుండి తేనూ!' అన్నాడతను. నిజమే వేలకువేలు ఎవరిదగ్గర మాత్రం ఉంటాయి. తాహతుకు మించిన సంబంధం కోసం అర్రులు చాచటం మంచిది కాదన్నాడు రాధకింకా వయసు మించిపోలేదు. సంబంధాలు చూద్దాం. వేచి ఉండమన్నాడు.

దిగాలుబడి పోయిందామె. ఆ సంబంధం మాత్రం విడవటం సుతరాం ఇష్టం లేకపోయిందామెకు. సంబంధాన్ని వదిలేస్తే మంచి సంబంధం దొరుకుతుందో లేదో అని అధైర్యపడింది. కాని ఈ సంబంధం అయ్యేదెలా? డిప్యూటీ తాసిల్దారు అయిన పెద్దకొడుకే చేయూత నీయలేక పోయినపుడు; గుమస్తా అయిన రాజశేఖరం ఏమాత్రం సర్దగలడు.

తల్లిముఖంలో ఆవేదనను చూశాడు రాజశేఖరం.

గవరయ్య సెట్టి అతని మనసులో మెదిలాడు.

రహస్యంగా జానకిని పిలిచి చెప్పాడు.

'మీరేదిచేసినా నే కాదంటానా? కాని రేపు మన...'

'అన్నీ ఆలోచించే ఈ నిర్ణయానికొచ్చాను జానకీ!' అన్నాడు. సాయంత్రం గవరయ్యను కలిశాడు. విషయాన్ని వివరించాడు: 'నాకు ఆస్తిపాస్తులు లేవు. నా జీతమే నా ఆధారం. ఆ జీతాన్నే చూపి ఇమ్మంటున్నాను. ఈ అయిదువేలనూ సాధ్యమయినంత త్వరలోనే తీరుస్తాను. నెలనెలా వీలయినంత ఎక్కువ మొత్తాన్నే జమ కడతాను. ఈ విషయంలో నాకు మిమ్మల్ని మోసంచేసే ఉద్దేశ్యంగాని అన్యాయం చేయాలన్న తలపుగాని లేవు. నా పిల్లలమీద ప్రమాణంచేసి చెపుతున్నాను.'

రాజశేఖరం నిజాయితీని చాలకాలంబట్టి తెలిసిఉన్న గవరయ్య కాదనలేదు.

చివరికి ఒకనిర్ణయం జరిగింది.

'నెలనెలా రాజశేఖరం నూరురూపాయలు జమకట్టేటట్టు సంవత్సరాంతమున వెయ్యి రూపాయలకు చెల్లు కట్టించుకునేందుకు తగిన పకడ్బందీ పద్ధతిలో పత్రం రాసాడు గవరయ్య.

నూటడెబ్బై అయిదు రూపాయల జీత

Kleertone

క్లీర్‌టోన్ ఆటోమేటిక్ ఇస్త్రీపెట్టె వాడి విద్యుత్తుపై ఖర్చు తగ్గించుకోండి

ఇంపీరియల్ ఆటోమేటిక్ ఇస్త్రీ
- 230 / 250 వోల్టులు ఎ సి గాని లేక ఎ సి/డి సి ల పైగాని పనిచేస్తుంది.
- 800 వాట్లు కలది
- 2.7 కిలోగ్రాముల బరువుగలది.
- ఇస్త్రీ పెట్టె అంతా సమానంగా వేడెక్కుతుంది

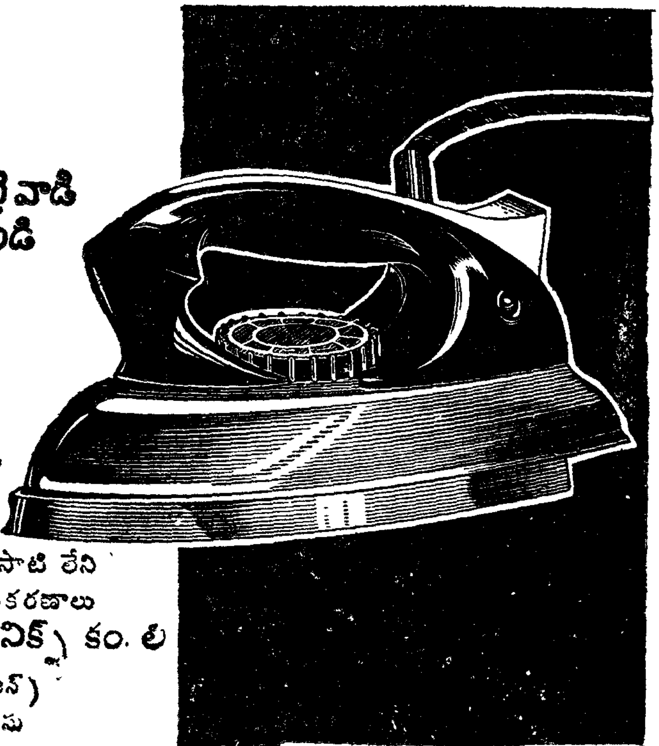

Kleertone

క్లీర్‌టోన్—సాటి లేని విద్యుత్ ఉపకరణాలు

నేషనల్ రేడియో & ఎలక్ట్రానిక్స్ కం. లి

(జనరల్ రేడియో & అప్లయన్సెస్ డివిజన్)

(బొంబాయి • కలకత్తా • ఢిల్లీ • మద్రాసు

ULKA-KL-

గాడైన రాజశేఖరం ప్రతినెలా తన జీతం లోంచి నూరురూపాయ లిచ్చేందు కంగీకరించి డబ్బు తీసికుని ఇల్లుచేరాడు.

హారికన్ లాంతర్ను వెలిగించి దీపంవెలుగులో మంగళసూత్రాన్ని కళ్ల కద్దుకుంటున్న జానకి, విజయగర్వంతో మందహాసం చేస్తూ ఇంట్లోకి ప్రవేశిస్తున్న భర్తను చూచింది.

'అమ్మేదీ?' అడిగాడు రాజశేఖరం.

'పెరటి వసారాలో ఉన్నారు. రండి' అంటూ లేచివెళ్లింది జానకి.

పెరటి వసారాలో స్థంభాన్నానుకుని దిగులుగా కూర్చుని మనసును ఎటువైపు నుండో మళ్లించుకోవాలని ప్రయత్నం చేస్తున్న తల్లినిచూశాడు. ఆమెచేతిలో డబ్బునుంచుతూ' 'ఇదిగోనమ్మా! అయిదువేలు' అన్నాడు.

'ఎ.. ఎ...ఏమిటి? ఎ...ఎ...ఎక్కడిదీ?' తత్తరపాటుతో అడిగిందామె.

'రాధ పెళ్లికట్నమమ్మా! అప్పుతెచ్చాను' అన్నాడు నవ్వుతూ.

'అప్పా!. నీవు...ఎవరు? ... ఎలా?..' ఏవో సందేహాలు బాధిస్తూండగా మాటాడలేక పోయిందామె.

'ఏమిటమ్మా నీ సందేహాలు. రేపుదయమే అన దగ్గరి కెళ్దాం. పెళ్లిఖర్చు తాను భరిస్తానన్నాడు కదా! రేపే అక్కడనుండి పెళ్లివాళ్లకు కార్డురాసి పడేద్దాంలే!' అన్నాడు రాజశేఖరం.

'శేఖరం! ... నా బాబూ!' అంటూ ఆనందంగా కౌగలించుకుని బేలగా ఏడ్చేసిందామె. ఆ మర్నాటి ఉదయమే తల్లితో బయలుదేరి అనకాపల్లి వెళ్లి డబ్బు ప్రకాశరావు కందజేశాడు రాజశేఖరం.

రాధపెళ్లి అనకాపల్లిలోనే జరిగింది.

పెళ్లిలోవచ్చిన కట్న కానుకలు పోగా ప్రకాశరావు చేతినుండి ఏ డెనిమిది దొందలు ఖర్చు అయింది.

ఆ నాడు తానంతటి సాహసం చేయబట్టి రాధ హాయిగా సంసారాన్ని చేసికుంటోంది. అలాంటి తన్ను రాధ మరచిపోగలదా!

ఏ రాధ సౌఖ్యంకోసం సరదాలను చంపుకుని నోరుకట్టుకుని, అహోరాత్రాలు కష్టపడి పనిచేస్తూ గవరయ్య అప్పును తీర్చటమే త పరమావదిగా పెట్టుకున్న తనను అందుకు దోహదం చేస్తున్న జానకిని రాధ మరచిపోగలదా?

సినిమాలకు పూర్తిగా స్వస్తిచెప్పాడు.

ఇల్లువిడిచి పడితే హోటలుముఖం చూడకుండ నోరు కట్టుకున్నాడు.

ఆ అయిదు సంవత్సరాలు పండగనేది మరచిపోయారు.

పిల్లలకు చలిఇన్ని బట్టలు కుట్టించలేక పోయాడు. భార్యకా అయిదు సంవత్సరాల్లో మూడు చీరలకన్నా ఎక్కువ కొనలేక పోయాడు. అవైనా చవకరకంవే.

లాంగు మూడుజతల బట్టలకన్నా ఎక్కువ వాడుకోలేక పోయాడు

అప్పులపాలు కాకుండ ఉండటంకోసం ఆరురూపాయల అద్దెగల పూరింటికి సంసారాన్ని మార్చాడు

సీతారామయ్యగారింట్లో పాతిక రూపాయల ట్యూషనుకు కుదిరాడు తల్లికి కనీసం ఇరవై రూపాయలైనా నెలకి పంపాలిగా మరి.

రామస్వామిగారి నిమ్మతోటలో ప్రతిపక్కు రూపాయిన్నర చొప్పున బస్సుకు నిమ్మకాయల బుట్టలు ప్రొద్దుటూరు వరకూ పట్టించుకునిపోయే చిన్నఉద్యోగం సంపాదించుకున్నాడు.

ఆ స్వల్ప ఆదాయంతోనే ఎన్నోకష్టాలెదుర్కున్నాడు. అనుకున్నట్టుగా ప్రతినెల నూరురూపాయలు చెల్లించటం సాధ్యం కాలేదు జానకి మూడో పురిటి తరువాత. అయినా ఎంతో కొంత తీర్చటం మానలేదు రాజశేఖరం.

రాధ పెళ్లయిన తరువాత భర్తతో అమెరికావెళ్లి రెండుసంవత్సరాలుండి ఇద్దరు పిల్లలతల్లి అయిందిగాని ఆమె పెళ్లికి చేసిన అప్పు తీరలేదు. వెయ్యిరూపాయల అప్పు ఇంకా మిగిలి ఉంది.

'వెయ్యిరూపాయల అప్పనెలాగైనా తీర్చి బయటపడాలి.' ప్రతీరోజూ అనుకుంటాడు రాజశేఖరం.

జానకి ఏనాడూ నోరువిడిచి ఏదీ అడగదు తనకోసం.

'సినిమాకెళ్ల'మని బలవంతంచేసి చేతిలో డబ్బులు పెడితే 'మీకులేని సరదా నాకెందుకు? ఆ మూడుమైళ్లు నడిచి ఎవరు వెళ్తారు? ఈ డబ్బులుంటే కూర ఖర్చయినా దాటుతుంది' అంటూ తిరిగి యిచ్చేస్తుంది.

అలాంటి జానకిని రాధ మరచిపోగలదా? మరచిపోలేదు. ఎన్నటికీ మరచిపోలేదు,

రాధ వస్తుంది.

కాని ఎందుకో ఆలస్యం చేస్తోంది.

ఉత్తరం రాయకుండ ఒక్కసారి ఆశ్చర్యానందాల్లో ముంచేయాలన్న ఉద్దేశ్యమో ఏమిటో? ఏమైనా రాధ గడుసుపిల్ల.

—రాధగురించి ఆలోచిస్తూ పడుక్కున్న రాజశేఖరానికి నిదుర రాలేదు. జానకివైపు తిరిగాడు. చిన్నది చేయబడిన బుడ్డి దీపపు వెలుగులో ఆమె మెడలోనున్న నల్లపూసల-దండతో మెలితిరిగిన పసుపుతాడు—చిరుగు పట్టినచీర—భుజాలదగ్గర పోగులూడుతున్న జాకట్టు—ముక్కున నీరుపట్టిన ఒంటిరాయి ముక్కుపుడక—చేతికి మట్టిగాజులు—కనిపించాయి. రాజశేఖరం మనసు వికలమైపోయింది. 'రాధ సౌఖ్యంకోసం తన సౌఖ్యాన్నేకాదు జానకి సౌఖ్యాన్ని కూడ హత్యచేస్తున్నాడు—తాను హంతకుడు'—

రాధ నన్ను మరచిపోయిందా? మరచిపోగలిగిందా? లేకపోతే పిల్లపాపలతో తనింటికి రావాలని తెలియదూ రాధకి?—కన్నీళ్లొచ్చాయి రాజశేఖరానికి.

ఉదయమే ఒక నిర్ణయాని కొచ్చాడు రాజశేఖరం.

జానకి అందించిన కాఫీ తాగుతూ! 'విశాఖపట్నం వెళ్తాను జానకీ! రాధను చూచివస్తేనేగాని మనసుకు శాంతిలేదు!' జానకి ప్రశ్నవేయటానికి అవకాశాన్నీయకుండ చెప్పేశాడు.

'హో! అలాగే వెళ్లిరండి. కాని మీరొక్కరే రావటంకాదు. రాధనూ పిల్లల్ని తీసికొనిరండి' హెచ్చరించింది జానకి.

'అలాగే!' అని చెప్పి డాక్టరుగారింటికి పంపించి రైల్వేగైడు తెప్పించాడు. ఆ ఊళ్లో డాక్టరుగారింట్లో తప్ప వేరేచోట ఇలాంటి అవసర వస్తువులు దొరకవు.

రైలుచార్జీలు చూశాడు. గుండె గతుక్కుమంది.

'రానూపోనూ ఇరవై రూపాయలే!' గుండె పట్టుకున్నాడు,

'ఈ ఇరవై ఒక పని చేర్చితే రాధకొక మంచిచీర వస్తుందే' అంటూ కుర్చీలో

కూలబడి పోయాడు రాజశేఖరం.

'అవును అదీ నిజమే !' అంగీకరించింది జానకి.

'రాధనే రమ్మని రాస్తాను. రాధకు మాత్రం నా పరిస్థితి తెలియదా ?' పోష్టాఫీసుకు బయలుదేరుదా మనుకుంటూండగా గుర్తుకొచ్చింది అంతకు క్రితంరోజు సాయంత్రం రాధకు ఉత్తరంరాసినవిషయం. గుమ్మందిగిన రాజశేఖరం వెను తిరగబోతూండగా పోష్టల్ మెసింజర్ టెలిగ్రాము అందించి సంతకం చేయించుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

భయపడుతూ గులాబిరంగు కాగితాన్ని విప్పి చదివాడు. ఇంట్లోకివస్తూ కంగారు పడుతున్న జానకినిచూచి అన్నాడు.

'మద్రాసు—హౌరా ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో రాధ కలకత్తా వెళ్ళిపోతోందట!'

'రాధ కలకత్తా వెళ్ళిపోతోందా ? ఇక్కడికి రాకుండానే! రాధ ఇక్కడికి రానేరాదా? అసలు మీరు సరిగా చదివారా?'

'సరిగానే చదివాను జానకీ !'

'ఇంతకీ ఎప్పుడు?'

'ఇరవై ఆయిదున ... ఇరవై ఆయిదు అంటే ..అవును ఇవ్వాళే ఇవ్వాళే... అంటే ఈ రోజు...ఈ రోజు ఉదయం ఎక్స్‌ప్రెస్‌లోనే . ఇంకొక అరగంటలో .. అరగంటలో వైజాగ్‌నుండి రాధ బయలుదేరుతుంది'

'ఇవ్వాళే ... ఈ రోజే...రాధ వెళ్ళిపోతుందా? మనింటికి రాకుండ మనంచూడకుండ వెళ్ళిపోగలుగుతోందా?... నిజంగానా? ...ఏదీ నన్ను చూడనివ్వండి'

'ఏం చూస్తావు జానకీ!'

రాజశేఖరం చూపిన టెలిగ్రామ్ కాగితంలోని ఇంగ్లీషు అక్షరాలను చూచి.

'అవును. ఏం చూస్తాను? ఏమి చూడగలను? రాధ మనల చూడకుండ, మనఇంటి గుమ్మం త్రొక్కకుండ, నాచేతి భోజనం చేయకుండ, నేనిచ్చే పసుపు కుంకం అందుకోకుండ ... రాధ ... మనరాధ .. వెళ్ళిపోతోందా?.. రాధ .. రాధవెళ్ళి...' కళ్ళలో నీళ్ళు తిరుగుతూంటే దుఃఖాన్నాపుకునే ప్రయత్నంలో చీరకొంగును నోటి కడ్డం పెట్టుకుని, భూమి గిర్రున తిరుగుతున్నట్లనిపిస్తే నిలదొక్కుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తూ విఫలంచెంది తూలిపడబోయింది. రాజశేఖరం జానకిని పడిపోకుండ పట్టుకుని 'జానకీ! ఏమయిందది? ఏమిటిది?' అన్నాడు ఆవేదనతో.

'రాధ ... మనరాధ!...' అంటూ అతని చేతుల్లో ఉండిపోయింది.

జానకిని నెమ్మదిగా నేలమీద పరుండ బెట్టి ముఖంమీద నీళ్ళుచల్లాడు. కొద్దిసేపటికి నెమ్మదిగా కళ్ళు తెరిచింది జానకి. ఆమెకళ్ళలోనీరు ఇంకిపోలేదు. మనసులో రగిలిన బాధ ఆరిపోలేదు. కూర్చుంది జానకి. దుఃఖాన్నాపుకునే ప్రయత్నంతో 'రాధే... రాధే ఇచ్చిందా వైరు.'

'లేదు జానకీ?'

'మరి ఎవరు?' రాజశేఖరం మాటాడలేదు.

'విశ్వనాథంగారా?' అడిగింది జానకి.

'కాదు. అతనిభార్య కమల'

'అయ్యో! మనం ఎంత శత్రువులమై పోయాము రాధకు. నేను, మీరూ చేసిన నేరమేమి? ఎందుకు రాధకు మనపై ఇంత కక్ష?'

'బాధపడకు జానకీ! ఎట్టి పరిస్థితులలో రాధ ఇక్కడకు రాలేకపోతోందో తెలుసుకోకుండ బాధపడటం అనవసరం. ఏదనను రాధ ఎప్పటికీ మనరాధే ! దానిమనసు నీకు తెలియదూ? లే!' అంటూ సముదాయించాడు; తమ విషయంలో కమల చూపిన శ్రద్ధకు జోతలర్పిస్తూ తనను బాధ పెట్టడం ఇష్టంలేక ఆ మాటలు భర్త అంటున్నాడని గ్రహించి మిన్నకుండిపోయింది జానకి

రాధమనసు అర్థం కాకుండాఉంటే వికలమైన మనసుతో కుర్చీలో వాలిపోయాడు రాజశేఖరం.

అతని వెనుకనే వచ్చింది జానకి. ఆమె కళ్ళు స్థిరంగా ఉన్నాయి. ఆమె పెళ్ళయిన తరువాత అంతగా దుఃఖించటం ఎప్పుడూ చూడలేదు.

'అయితే స్టేషన్‌కు వెళ్ళరూ!' గద్గద స్వరంతో అడిగింది.

'మనఊళ్ళో ఎక్స్‌ప్రెస్ ఆగదు జానకీ?'

మరెలాగ?'

'[illegible] వెళ్ళాలి'

'ఎన్నిగంటలకు వెళ్ళాలి?'

'ట్రైను అక్కడికి నాల్గుగంటల కొస్తుంది'

'అయితే అంతదూరం ఎలా వెళ్తారు?'

'ఉదయం పదిదాటితే బస్సు దొరకదుగా మూడుమైళ్ళు నడచివెళ్తే బస్సు దొరుకుతుంది జానకీ?'

'అయితే రెండు గంటలకే బయలుదేరాలన్నమాట' అని అనుకుంటూ ఇంటిలోకి వెళ్ళిపోయింది జానకి.

అన్నం ఉడకగానే కుంపటిమీద కూర వడేసి. మరో కుంపటిమీద రాజమండ్రీ ఇత్తడి గిన్నెను ఎక్కించి నీళ్ళు మరుగు [illegible]గా పంచదార పోసింది.

ఆరోజు పనిలోకిపోలేదు రాజశేఖరం.

ఆకలి వెయ్యలేదు శరీరమంతటా నీరసం ఆవరించింది. [illegible] కరిగిపోయింది. గుండె [illegible] [illegible] లో [illegible] [illegible] లేకనా [illegible] [illegible] వెళ్ళాడు.

[illegible] [illegible] కాగితాల్లో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] దొరకొగి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కాగితంలో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] వచ్చేశాడు [illegible]

[illegible] [illegible] భోజనానికి [illegible] [illegible] జానకి [illegible] 'ఆ గిన్నెలో [illegible]'

'[illegible]'

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ప్రశ్నించలేదు రాజశేఖరం. భోజనంచేసి కొద్దిసేపు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] విస్తర్లలో [illegible] రెండుమూడు చేవర్లలో కట్టింది. పసుపు, కుంకుమ వేరువేరు పొట్లాలలో ఉంచింది. దారిలో రాధవాళ్ళు తినడానికి పూరీలు రెండుడజన్లు, పంచదారవేసి కట్టింది.

రాజశేఖరం బట్టలుమార్చుకుంటూంటే అన్నిటిని గుడ్డసంచిలో సర్దింది. రాధకోసం రాధ భర్తకోసం కొన్ని బట్టలను వేరేసంచిలో సర్దింది.

రాజశేఖరం తల దువ్వుకుంటూంటే వెనుకవెళ్ళి నిల్చింది.

వెనుతిరిగాడు రాజశేఖరం'

'ఏమండీ నేనూ రావద్దూ! నేను రాధను చూడొద్దూ!'

'జానకి! నీవా! మూడుమైళ్ళు నడవాలి జానకీ! ఒకరోజు ముందుచెప్తేనే గాని ఎద్దులబండీ కూడ దొరకని ఊరిది. నీకు తెలియదూ! ఇవ్వాళ సంతరోజు బండి కూడ దొరకదు. వద్దుజానకీ! వద్దు!'

'ఫరవాలేదండి. నేను నడవగలను!'

'ఈ ఎండలో—అంతదూరం—కాళ్ళకు చెప్పులుకూడా లేకుండా—నామాట విను జానకీ!'

'మీకూ చెప్పులులేవుగా! ఫరవాలేదండీ. నన్ను రానియ్యండి. మరినేను రాధను చూడటం ఎలా?'

రాజశేఖరం ఆలోచించాడు. 'అవును. మరి రాధను జానకి చూడటం ఎలా? రాధ తనమాట మన్నించక దిగకుండా తిన్నగా వెళ్ళిపోతేనో.'

'సరేపద' అని అనుమతికి ఇచ్చాడు.

పిల్లలను పక్కింటి బామ్మగారికి ఒప్పజెప్పి బయలుదేరింది జానకి. పొద్దుమైనంత వరకూ నీడనే నడిపించుకుంటూ వెళ్ళాడు. సగందూరం వచ్చేసరికి అలసిపోయింది జానకి. 'వచ్చేశాం జానకీ! ఆ మలుపు తిరిగితేనే రోడ్డు' అంటూ తీసికొచ్చాడు. రోడ్డుకొచ్చేటప్పటికి సూరయ్యా బండి కనిపించింది. రాజశేఖరం సూరయ్యకు రూపాయి బయానా ఇస్తూ 'లాస్టుబస్సులో టౌనునుండి మా రాధ, పిల్లలూ నాతో వస్తారు. ఊళ్ళోకి తీసికెడుదువుగాని అంతవరకూ ఉండూ' అని చెప్పాడు. అంతలో బస్సు వచ్చేసింది. బస్సుస్టేషన్ చేరేవేళకు ఎక్స్‌ప్రెస్ వచ్చేటయిము కూడా అయింది. ఎండలో కాళ్ళు పీక్కుపోవటంచేత సరిగా నడవలేని జానకిని నెమ్మదిగా నడిపించు కుంటూ ప్లాట్‌ఫారంమీదకు తీసికెళ్ళాడు. ట్రైను రానేవచ్చింది. రాజశేఖరం తన ముందు కదలిపోయే కంపార్టుమెంటుల వైపు కంగారుగా చూడసాగాడు. ట్రైను ఆగగానే థర్డుక్లాసు కంపార్టుమెంటులవైపు జానకిని నడిపించుకుంటూ తీసికెళ్ళాడు. కొద్దిసేపయిన తరువాత జ్ఞాపకం తెచ్చుకుని 'జానకీ! మనరాధ ఈ పెట్టెల్లో ఉండదు. హాయిగా ఫస్టుక్లాసులో ఉంటుంది' అంటూ ఫస్టుక్లాసులు వెతుక్కుంటూ పరిగెత్తాడు. ఒకచోట ఆగిపోయాడు. ఒక ఫస్టుక్లాసు కంపార్టుమెంటులో నల్లకళ్ళద్దాలతో, బుగ్గలమీద పెదిమలమీద కనుబొమ్మలమీద రంగులతో భుజాలుదిగని జాకట్టుతో, ఖరీదైనచీరతో ఒకామె—బాగా తెల్లగ—రాధ ఏమో అని పించింది. కాని రాధ అలా ఎందుకుంటుం దనిపించింది జానకిలో ముందుకి నడిచాడు.

దారిలో ఒకతను అపాడు 'బావగారూ!' అంటూ. రాజశేఖరం గుర్తించాడు అతను రాధభర్త, శ్రీహరి.

'మీరా! ఎక్కడ ఎక్కారు? రాధ ఏది?' అన్నాడు.

'అదిగో ఆ ముందుకే ఎక్కాము మీరు వచ్చారేమోనని చూడటానికి దిగాను. రండి' అంటూ తీసికెళ్ళాడు శ్రీహరిరావు తన కంపార్టుమెంటులోకి. నాలుగు బెర్తులున్న ఆ గదిలో నల్లకళ్ళద్దాల రాధలాంటి అమ్మాయిని చూచి 'ఎవరో అనుకున్నాను. మన రాధే! ఆఫీసరు భార్య మరి' అని అనుకున్నాడు రాజశేఖరం.

'రాధా! ఎవరొచ్చారో చూడు' సరదాగా అన్నాడు శ్రీహరి నల్లకళ్ళద్దాల రాధ వెనుకకు తిరిగింది.

'హో! నీవా! ఇందాక కంపార్టుమెంటు ముందు నిల్చుని; పల్లెటూరి బైతులా చూస్తూంటే ఎవరో అనుకున్నాను' అంది. రాధమాటలు జానకి హృదయానికి బాగ నాటుకున్నాయి.

శ్రీహరి పిల్లలను చూపించాడు.

జానకిని రాజశేఖరాన్ని కూర్చోండన్నాడు, ఇద్దరుపిల్లల జేబుల్లో అయిదేసి రూపాయల నుంచుతూ,—

'నీవు వస్తున్నట్టు ఈ పల్లెటూరి

... ... ఆశించావనుకున్నావా''
అన్నాడు రాజశేఖరం

'అవును. నీకు చెల్లెలనే ఒకర్తి ఉందన్న గుర్తు ఉంటేగా?'

'రాధా!'

'అవును రాధను నీ వేనాడో మర్చిపోయావు. నా పెళ్లయిన తరువాత నీ బాధ్యత అయిపోయినట్టు తప్పకున్నావు. అమెరికా వెళ్లేముందు, బొంబాయిరమ్మని రాసాను, వచ్చావా? అమెరికా వెళ్లేరోజు ఎయిర్ పోర్టులో వీడుకోలివ్వడానికి నావాళ్లెవరూ లేక నాకెంత దుఃఖంవచ్చిందో నీకేంతెలుసు! పోని రిటర్నులోనైనా వస్తావని ఆశించాను. పెద్దన్నరాబట్టి కొంతబాధ అనిపించలేదు. మేము అమెరికావెళ్లిన తరువాత ఒకే ఒక ఉత్తరం రాసావు. 'సోఫియా' పుట్టిన శుభవార్త తెలిసికూడా సంతోషించానని ఒక ఉత్తరం రాయలేను. దాని బర్తుడే ప్రజంటేషన్‌కి ముఖం ఈడ్చింది. మొన్న కలకత్తానుండి ఈ దారినే వచ్చేటప్పుడు స్టేషన్‌కి వస్తావేమోనని, లేక టాక్సీయో, కారో తెస్తావని ఎంతో ఫోన్‌చేశాను. నేను విశాఖపట్నం వచ్చానని తెలిసికూడా వచ్చావుకాదు. నీవురావని ఏనాడో అనుకున్నాను. నీకు మాత్రం రావాలనేఉంటుంది నిన్నుమాత్రం రానివ్వడు నాకు తెలుసు' అంది ఉక్రోషంగా రాధ

రాజశేఖరం నిట్టూర్చాడు

'నిన్ను నేనేదో మరచిపోయాననీ; మిమ్మల్ని సరిగా గౌరవించలేదని నీవు బాధపడుతున్నావు కాదు రాధా! నిన్ను నీవు ఊహించినట్టు ఆదరించలేక పోయాను నిజమే. కాని నిన్ను నేనూ మీ వదిన మరచిపోలేదమ్మా! మరచిపోలేము, నిన్ను గౌరవించలేకపోవటంలో అగౌరవపరచే ఉద్దేశ్యం లేదమ్మా! ఆడంబరాలు చేయటానికి నేను ప్రకాశం అన్నలాగ లాసిల్దారును, మీఆయన లాగ అమెరికా వెళ్లొచ్చినవాడను కానమ్మా. సామాన్య గుమాస్తాని. కాని నా చెల్లెలు కూడా నా ఇంటికివచ్చి నాలుగురోజులుండి వెళ్లాలన్న కోరిక నాకూ ఉంటుందమ్మా! నీవు నేను నీయడల అభిమానంతో ప్రవర్తించలేదని నీ విశ్వాసం. అదే నిజమైతే నా తప్పు ఒప్పుకుంటున్నాను. కాని నాదొక కోరిక. ఈ రోజు ఇక్కడ దిగిపోయి నాఇంటి రెండు రోజులుండి వెళ్లండమ్మా' అదే నా కోరిక ఆ కోరికతోనే వచ్చింది మీ వదిన'

'ఇంకా ఏ ముఖం పెట్టుకుని రమ్మంటావు మీ ఇంటికి. ఇప్పటికి జరిగిందిచాలు'

'రాధా!' హెచ్చరించాడు శ్రీహరి 'ఇతను మీ శేఖరం అన్నయ్యరాధా! నీవు అప్పగింతల నాడు ఏ అన్నను పట్టుకుని ఏడ్చావో అతను.'

'నాకు మతిపోలేదు. దయచేసి నాకు పిచ్చి ఎక్కించకండి'—ముఖం తిప్పేసుకుంది రాధ.

'రాధా!' పిలిచింది జానకి.

రాధ తలతిప్పింది.

'నాఇంటికి రావటానికే అంత పట్టుదల పడుతున్నావా రాధా! నిన్ను తీసికుని పోదామనే అంతదూరం నుండి ఎండలోనడచి వచ్చానమ్మా! మా ఇంటికిరావూ! నాచేతి భోజనం ఒక్కపూట తినవూ?' ప్రతిమిలాడింది జానకి.

'తిండికేం అంత ముఖం వాచిపోలేదు మీ సౌభాగ్యాలనే తీసికొని పోనక్కరలేదు' అంది రాధ

రెండోబెల్లు కొట్టాడు. పోర్టరు

ఇక లాభంలేదని చేతిసంచీలు జానకి కందించాడు రాజశేఖరం రాధకు చీర, జాకట్టుగుడ్డ శ్రీహరికి చొక్కాగుడ్డ పంచెల చాపుతీసి, రాధ నుదుటను బొట్టు పెట్టి ఒడిలో నుంచింది పసుపు కుంకం పొట్లాల నందించింది. జానకి బొట్టు పెడుతూంటే చిరాకుపడి బొట్టుఉన్నదా లేదా అన్నంతగా రాల్చుకుంది

'ఈ బట్టలు నీకూ మా తమ్ముడిగారికి' అంది జానకి. సూట్‌కేసులోవైపు వెంటకుప్ప మీద పురుగుల చూచినట్టు చూచింది.

'మినవనుప్పి నీ కిష్టమనిచేశాను. అత్తవారింటి కెళ్లే ఆడపిల్లవు. చల్లదనానికి పాకం చలిమిడి చేసాను' అందిస్తూ అంది.

'ఆయన పత్తేయూరి తిన్నా తీపరు ఆయినా పెట్టుకునేందుకు జాగాలేదు' అంది.

జానకి కళ్లల్లో నీళ్లు తిరిగాయి.

రాజశేఖరానికి పరిస్థితి భుర్భరంగా ఉంది. 'వస్తాను రాధా! క్షేమంగా చేరినట్టు ఉత్తరం వ్రాయి. వస్తాను బావగారూ!' రాధ సమాధానంకోసం వేచిచూడకుండా ఇవతలపడ్డాడు. మూడోగంట కొట్టారు.

'వస్తాను రాధా!' అంటూ కన్నీళ్లు తుడుచుకుంటూ ఇవతలి కొచ్చేసింది జానకి.

శ్రీహరి రాజశేఖరం వెనుకవస్తూ 'బాధపడకండి బావగారూ! దానితత్వమే అంత ..' ఇంకాఏదోచెప్పబోతూంటే రైలు కదిలింది. రాజశేఖరం జానకి గబగబా రైలుదిగారు

శ్రీహరి చేతులూపుతూంటే విరసంగా చేతు లూపాడు

రైలు కదులుతూంటే రాధకోసం చూశారు

రాధ తొంగి చూడలేదు.

రైలువేగం పుంజుకుంది

రైలు వేగంగా కదులుతూంటే తెలిసి గుండెను తిరిగి పట్టుపిసించింది జానకికి. నోరు దొక్కు కుంటానుకుంది. సాధ్యంకాలేదు. రాజశేఖరం చేతుల్లో వాలిపోయింది. ●

ఎన్నికల ఫలితాలన్నీ నేను విని
చెబుతాగానీ - ముందు ఆవంట
గదిలోకి వెళ్లి భోంచెయ్యండి!